

OVERHEIDSAANSPRAKELIJKHEID VOOR (SCHALIE)GASWINNING IN NEDERLAND

Actualiteitendag VMR

19 maart 2015

Rense Lubach

- Actualiteit van het thema
“Overheidsaansprakelijkheid voor (schalie)gaswinning”
- Aansprakelijkheid van de rijksoverheid (Staat der Nederlanden) voor feitelijk, toerekenbaar onrechtmatig handelen in de context van de exploratie en winning van (schalie)gas

PROGRAMMA

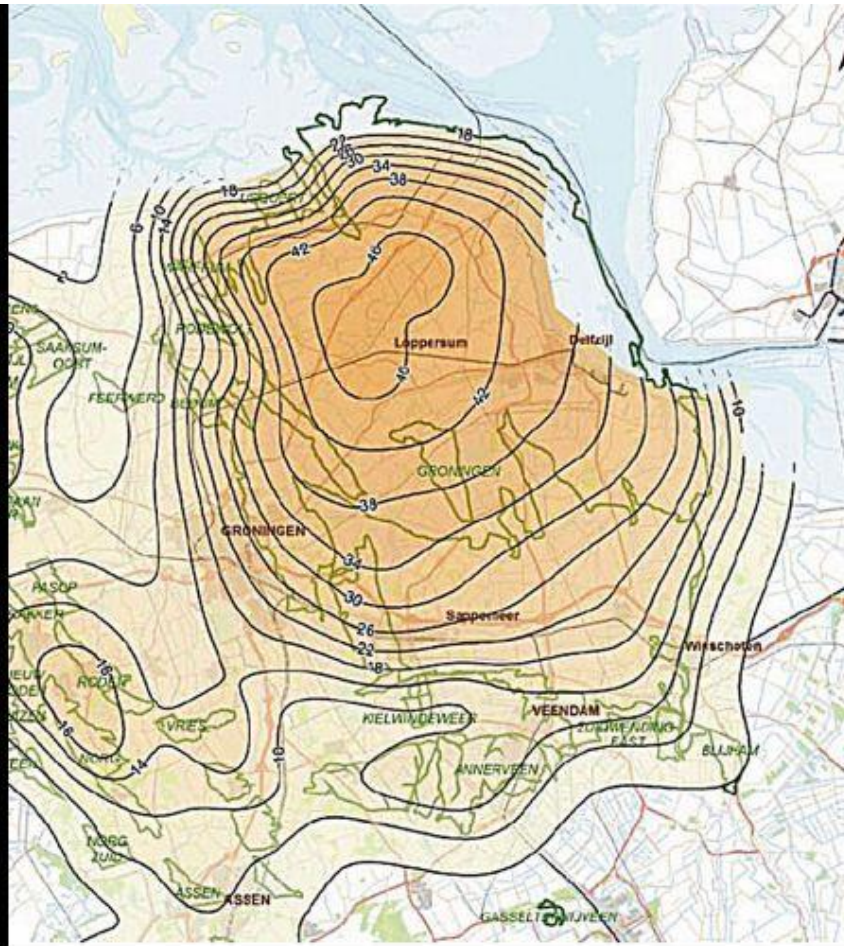
- Inleiding
- Overheidsaansprakelijkheid anno 2015
- (Conventionele) Gaswinning in Groningen
- Schaliegas
- Stellingen / Besluit

- Schadevergoedingsdoolhof met hoge drempels
 - Schietpartij Alphen aan den Rijn
- Toezichhoudersaansprakelijkheid
 - DSB-arrest (HR 21 november 2014)
 - Wet aansprakelijkheidsbeperking DNB en AFM
- Aansprakelijkheid in bijzondere situaties
 - Moeders van Srebrenica (2014), Weduwen van Sulawesi (2015)
- (Verdere) Europeanisering van het aansprakelijkheidsrecht

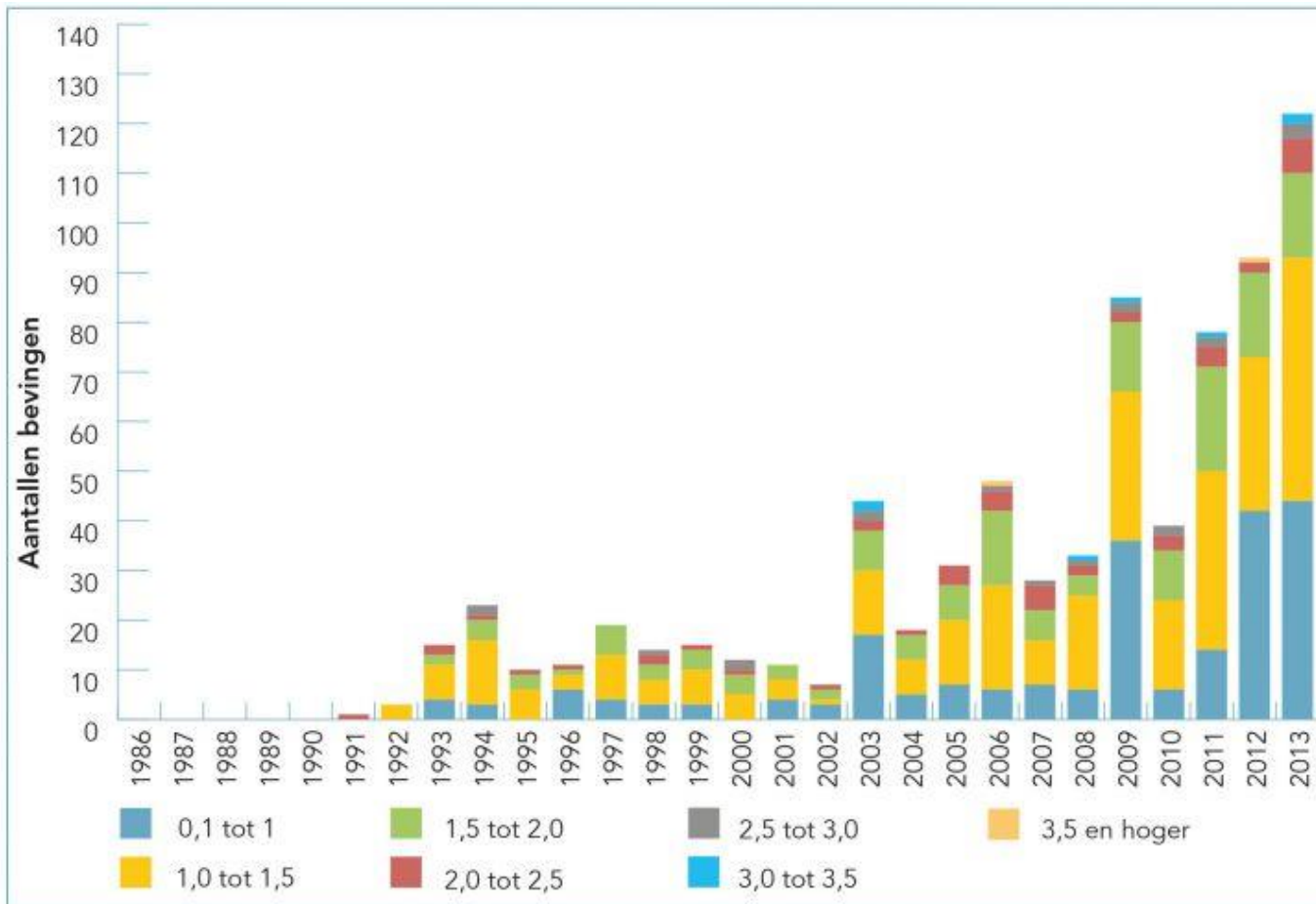
GASWINNING GRONINGEN

GEVOLG: BODEMDALING

GEVOLG: AARDBEVINGEN

ACTUELE ONTWIKKELINGEN

- Aardbeving Huizinge (2012)
- Advies Staatstoezicht op de Mijnen (2013)
- Kabinetsbesluit gaswinning (2014)
- Rapport Onderzoeksraad voor de Veiligheid (februari 2015)

BEVINDINGEN ONDERZOEKSRaad

- Veiligheid burgers van Groningen in de periode 1959-2014 niet van invloed geweest op besluitvorming exploitatie Groningenveld
- Ondanks onzekerheden werd veiligheidsrisico als verwaarloosbaar beschouwd
- Betrokken partijen “niet zorgvuldig” omgegaan met veiligheid burgers van Groningen

AANBEVELINGEN ONDERZOEKSRAAD

- Versterken veiligheidsbelang door middel van aanpassen structuur ‘gasgebouw’
 - Betrekken andere ministeries naast EZ (I en M, DG Wonen van BZ)
 - Rol provincies en gemeenten bij besluitvorming
 - Versterken onafhankelijkheid Staatstoezicht op de Mijnen
- Erkennen onzekerheid en communicatie
 - Lange termijn onderzoeksprogramma
 - Transparantie over onzekerheid

JURIDISCHE CONSEQUENTIES (I)

- Aansprakelijkheid exploitant (NAM)
 - Kwalitatieve aansprakelijkheid (art. 6:177 BW)
 - Onrechtmatige daad (6:162 BW), al dan niet ingevuld door positieve verplichtingen uit artikel 2 en 8 EVRM
- Grondslag onbetwist; causaliteitsdiscussie in het verschiet

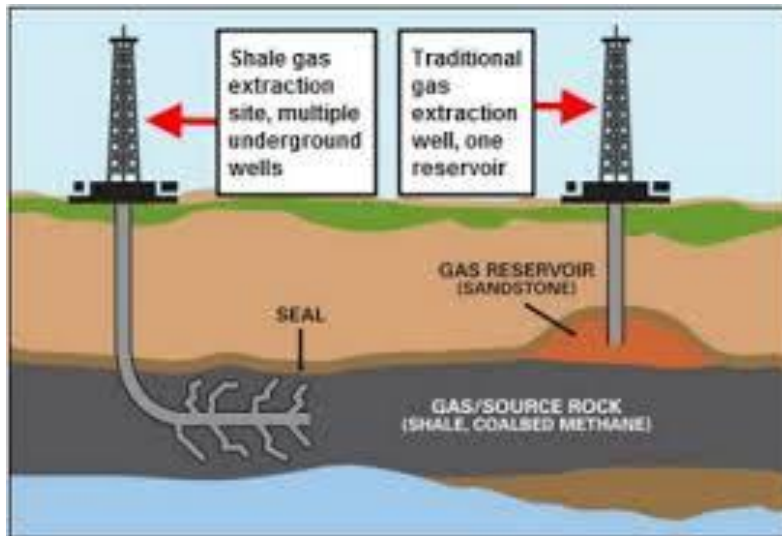
JURIDISCHE CONSEQUENTIES (II)

- Minister Kamp: spijt, geen excuses
- Enkele aanknopingspunten voor overheidsaansprakelijkheid:
 - Onzorgvuldig omgegaan met veiligheidsbelangen
 - “Nederland negeerde mensenrechten”
 - Nalaten fundamenteel onderzoek naar veiligheidsrisico's
 - “De comfortabele waarheid”
- Handelwijze Staat na rapport SodM (2013)

JURIDISCHE CONSEQUENTIES (III)

- Schadeverhaal op de overheid in de praktijk haalbaar?
- Aantonen normschending: bewust negeren van reëel en onmiddellijk veiligheidsrisico (jurisprudentie EHRM)
- Betekenis relativiteitsvereiste
- Aannemelijk maken dat door normschending mogelijk schade is geleden

SCHALIEGAS: EN NU?

SCHALIEGAS: EN NU?

- Onderzoek Witteveen+Bos (2013)
- Structuurvisie/plan-MER ondergrond (medio 2015)
- Publieke opinie voor winning fossiele delfstoffen lijkt op dieptepunt (gasboringen Terschelling)
- Lessen uit Groningen?

STELLINGEN / BESLUIT

- Voor verhaal van schade als gevolg van gaswinning op de overheid is het aansprakelijkheidsrecht niet toereikend
- Mede gezien de ervaringen in Groningen, is opsporing en winning van schaliegas in Nederland de komende tientallen jaren niet meer aan de orde
- Vragen?
- r.lubach@houthoff.com
- 020 - 605 6913